

İSO, “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2021” sonuçlarını açıkladı

İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) sanayi sektörünün en değerli verilerini oluşturan “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” araştırmasına göre 2021 yılında üretimden satışlara göre zirvede 136 milyar 793 milyon TL TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) yer aldı. Sıralamada ikinci Ford Otomotiv, üçüncü de Star Rafineri oldu. İSO 500’ün ihracatı da yüzde 33,9’luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşen artışla İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.

İSO 500’ün 2021’de faaliyet karı yüzde 139 oranında artarak 342 milyar liraya çıktı. Finansman giderleri de Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 209 milyar liraya yükseldi. Böylece finansman giderlerinin faaliyet karına oranı hafif düşüşe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60’ın üzerinde kaldı. Özkaynaklar yüzde 53 artarak 624 milyar liraya yükselirken, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü ve 1,5 trilyon liraya çıktı.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, “Türkiye ekonomisi, geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11’lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergiledi. İSO 500’ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bu durum özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandı. Genişleyen iç talep de ekonomik büyümeyi destekledi. Sanayi sektörü yüzde 16,6, imalat sanayi de yüzde 17,2 artışla büyümeye en yüksek katkıyı sağladı. Sanayi sektörünün sürükleyici rolü, her ay açıkladığımız İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI’nın geçen yılki verilerinde zaten görülüyordu” dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayi sektörünün devler liginin belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız yapılan “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması”nın 2021 yılı sonuçlarını açıkladı. Odakule’de Fazıl Zübü Meclis Salonu’nda düzenlenen basın toplantısında İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan tarafından 54.sü açıklanan “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması” na göre, 2021 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 136 milyar 793 milyon TL TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) oldu. Sıralamada ikinci 67 milyar 305 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., üçüncü 55 milyar 187 milyon TL ile Star Rafineri, dördüncü 46 milyar 152

milyon TL ile Toyota Otomotiv ve beşinci de 38 milyar 669 milyon TL ile İskenderun Demir ve Çelik oldu.

Bahçivan: “Büyüme, dış talepteki artıştan kaynaklandı”

Sanayinin check-up'ı olarak nitelenen, sanayi sektörü başta olmak üzere Türkiye ekonomisinin büyümesinden ihracatına, finansmandan yatırım iklimine kadar birçok alanda detaylı bilgiler içerdiği için çok önemli bir gösterge olan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021 araştırmasının sonuçları, İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ev sahipliğinde düzenlenen ve İSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları İrfan Özhamaratlı ve Sadık Ayhan Sarunan'ın katıldığı basın toplantısında açıklandı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye ekonomisinin geçen yıl dünya genelinin çok üzerinde gerçekleşen yüzde 11'lik büyüme ile son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini, İSO 500'ün ihracat rakamlarında da görüleceği üzere bunun özellikle dış talepteki artıştan kaynaklandığına dikkat çekti. İhracatta yüksek artışı sağlayan ana unsurun Türk sanayisinin dünya genelindeki alıcılar için önemli bir alternatif üretici olarak öne çıkması sonucu ortaya çıkan ilave tedarik talebi olduğuna değinen Bahçivan, ayrıca yurt içinde salgına karşı yürütülen başarılı aşı uygulamaları sonrasında iktisadi ve sosyal faaliyetlerde kısıtlamaların kademeli olarak kaldırılması ve buna bağlı olarak genişleyen iç talebin de ekonomik büyümeyi desteklediğini söyledi. Bütün bu gelişmelerin etkisiyle sanayi sektörünün yüzde 16,6, imalat sanayinin ise yüzde 17,2 büyüyerek ekonominin genelinden pozitif ayrıştığını ve büyümeye de en yüksek katkıyı sağlayan sektör olduğunu dile getiren Bahçivan “Sanayi sektörünün sürükleyici rolü, her ay açıkladığımız İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI'nın geçen yılki verilerinde de zaten görülüyordu. Türkiye İmalat PMI verileri 2021 yılında tam kapanma ve bayram tatilinin denk geldiği mayıs ayı dışında tüm aylarda eşik değer 50'nin üzerinde seyretti. Endeksin yıl ortalaması da 52,1 olarak gerçekleşti. Dolayısıyla İmalat PMI, yaşanan güçlü büyümenin sinyalini bizlere önceden vermişti” dedi.

İSO 500'ün üretimden satışları yüzde 73,8 arttı

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020'deki 1,2 trilyon lira olan seviyesinden, yüzde 73,8'lik artışla 2021 yılında 2 trilyon liraya geçti. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. Geçmiş dönemlerle kıyaslandığında, İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görüldü. Söz konusu dönemde İSO 500'ün üretimden satışlarının yıllık artış oranları o yıllarda da yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. İSO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Türkiye hem de İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı.

Faaliyet karı yüzde 139 arttı

Araştırmaya göre İSO 500'ün 2021'de faaliyet karı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Böylece faaliyet karlılığı 4 puan artışla yüzde 14,8'e yükseldi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kar da yüzde 120'ye yakın bir artışla 185 milyar liradan 405 milyar liraya sıçradı. Bunun sonucunda FAVÖK karlılığı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 92,5 milyar liradan 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme satış karlılığını 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı.

Finansman giderleri yüzde 135 arttı

İSO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi. Aynı yılda faaliyet karındaki artış yüzde 139 ile daha yüksek gerçekleşti. Böylece finansman giderlerinin faaliyet karına oranı hafif düşüşe rağmen son yıllarda olduğu gibi yüzde 60'ın üzerinde kaldı.

Aktif toplam yüzde 65,4 arttı, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü

İSO 500'ün ana bilanço göstergesine göre, 2021 yılında İSO 500'ün aktif toplamı yüzde 65,4 artarak 1,3 trilyon liradan 2,1 trilyon liraya yükseldi. Aktifler içerisinde ana kalemlerde dönen varlıklar yüzde 74 artışla 821 milyar liradan 1,4 trilyon liraya ulaşırken, duran varlıklar yüzde 51 artışla 467 milyar liradan 706 milyar liraya yükseldi. Özkaynaklar 407 milyar liradan 624 milyar liraya yükselerek yüzde 53 artarken, toplam borçlar 881 milyar liradan 1,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 71 büyüdü.

KDV yükü yüzde 91 arttı

İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi büyük bir artışla 24 milyar liraya yaklaştı. Kar eden kuruluş sayısı 405 olurken, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı ise 489 oldu. Yine İSO 500'de teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımına göre, en yüksek payı yüzde 33,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler almaya devam etti. Bununla birlikte orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payının yüzde 53'lerden yüzde 60'lara yükselmesi de teknolojik dönüşüm açısından umut verici oldu. Diğer yandan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 6,4'ten yüzde 6,1'e geriledi.

Ar-Ge yapan kuruluş sayısı 265, istihdam artışı ise yüzde 5,6 oldu

İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, AR-GE harcamaları anket verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44'lük artışa işaret etti. İSO 500'ün istihdamı da 2021 yılında yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu. Yine İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 109'a indi.

Ayrıca İSO 500'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu sanayideki ağırlığın Anadolu lehine geliştiği görüldü. Son yıllarda sayısal olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın en büyük pay 158 firma ile halen İstanbul Sanayi Odası'na ait olurken, İstanbul'u 41 kuruluş ile Kocaeli Sanayi Odası ve 40 kuruluş ile Ege Bölgesi Sanayi Odası izledi. Bu odaları da 33'er kuruluş ile Ankara Sanayi Odası ve Gaziantep Sanayi Odası, 18 kuruluş ile Kayseri Sanayi Odası ve 16 kuruluş ile de Bursa Ticaret ve Sanayi Odası takip etti.